

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 90/07-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. septembra 2007 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošikovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Juraja Horvátha o sťažnosti spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. M. M., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Cb 42/03 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti P., s. r. o. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Cb 42/03 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Cb 42/03 konal bez zbytočných prietahov.

3. Spoločnosti P., s. r. o. finančné zadost'učinenie **n e p r i z n á v a .**

4. Spoločnosti P., s. r. o. **p r i z n á v a** úhradu trov konania v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III **p o v i n n ý** zaplatiť na účet advokáta JUDr. M. M., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. marca 2007 doručená s'ťažnosť spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „s'ťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. M., B., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Cb 42/03.

Z obsahu s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovateľka podala 1. júla 2002 okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu. Okresný súd vydal platobný rozkaz, ktorý jej doručil 24. júla 2002. Odporca podal proti platobnému rozkazu odpor a okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na 23. máj 2006. S'ťažovateľka uviedla, že ju okresný súd nevyzýval na opravu návrhu a ani na poskytnutie inej súčinnosti.

S'ťažovateľka podala 29. novembra 2006 s'ťažnosť na priet'ahy, ktorú predseda okresného súdu vyhodnotil v odpovedi z 5. marca 2007 ako nedôvodnú a s'ťažovateľke v nej oznámil, že ju okresný súd vyzval na predloženie originálu úverovej zmluvy na účely dokazovania, zmluva mu bola zaslaná 21. decembra 2006 a následne bude nariadené znalecké dokazovanie.

Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd v jej veci takto rozhodol:

„Okresný súd Bratislava III v konaní sp. zn. 27 Cb 42/03 porušil základné právo spoločnosti P.s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48/ ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd a ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Bratislava III aby vo veci sp. zn. 27 Cb 42/03 konal.

Ústavný súd Slovenskej republiky zároveň sťažovateľovi priznáva 10.000,-Sk ako primerané finančné zadosťučinenie, ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť v lehote do dvoch mesiacov a trovy právneho zastúpenia vo výške 6 296,-Sk, spočívajúce v zmysle ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. v dvoch úkonoch právnej služby po 2 970,- Sk a dvoch režijných paušáloch po 178,- Sk, ktoré je Okresný súd povinný zaplatiť v rovnakej lehote k rukám právneho zástupcu sťažovateľa.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 90/07-7 zo 17. mája 2007 ju prijal na ďalšie konanie. Na výzvu ústavného súdu právny zástupca sťažovateľky aj predseda okresného súdu oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Preto ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania.

Predseda okresného súdu predložil ústavnému súdu ako súčasť vyjadrenia okresného súdu stanovisko zákonnej sudkyne, v ktorom sa uvádza:

„V plnom rozsahu sa pridržiavam vyjadrenia zo dňa 20. 02. 2007 a poukazujem na podanie navrhovateľa z 24. 05. 2006 - č. l. 39, ktorým súd žiadal, aby vo veci zatiaľ nenariad'oval znalecké dokazovanie - znalcom z odboru grafológie z dôvodu, že je vo veci začaté trestné stíhanie voči mandatárke p. A. I., kde ako spolupáchateľ je uvedený aj odporca J. G..

Zároveň týmto podaním žiadal o odročenie na neurčito s tým, že po preverení skutočností dá súdu stanovisko k tejto veci.

Na základe podania navrhovateľa súd požiadal OÚ JP PZ M. o zapožičanie spisu ČVS: OÚ JP - 584/2002 To a tento súdu 23. 1. 2007 zaslal požadovaný spisový materiál s tým, že vec nie je doposiaľ ukončená.

Na základe obsahu spisového materiálu OR PZ B. bol vo veci určený termín pojednávania na deň 17. 09. 2007 za účelom vypočutia odporcu ako účastníka konania a prípadného nariadenia znaleckého dokazovania.“

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 27 Cb 42/2003 ústavný súd zistil nasledovný priebeh konania.

Dňa 1. júla 2002 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľky na vydanie platobného rozkazu. Okresný súd vydal 8. júla 2002 platobný rozkaz a po neúspešnom pokuse o jeho doručenie odporcovi prostredníctvom pošty požiadal 14. novembra 2002 o doručenie Obvodné oddelenie Policajného zboru M. Dňa 20. decembra 2002 bol okresnému súdu doručený odpor proti platobnému rozkazu.

Uznesením z 2. februára 2003 okresný súd vyzval odporcu na zaplatenie súdneho poplatku za odpor a sťažovateľku vyzval, aby sa k nemu vyjadrila. Dňa 12. februára 2003 bol spis prevedený do registra „Cb“.

Okresný súd 21. apríla 2005 nariadil vo veci pojednávanie na 25. máj 2005. Sťažovateľka písomne ospravedlnila neúčast' na pojednávaní z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti jej štatutárnych zástupcov a súhlasila, aby okresný súd rozhodol v jej neprítomnosti. Okresný súd pojednávanie odročil na neurčito. Žiadosťou z 13. júna 2005 okresný súd požiadal Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky o poskytnutie informácií týkajúcich sa odporcu a 24. októbra 2005 požiadal o poskytnutie informácií archív Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky.

Nasledujúce pojednávanie okresný súd nariadil 17. mája 2006 na 31. máj 2006. Listom z 18. mája 2006 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby oznámila, či navrhuje nariadiť znalecké dokazovanie znalcom z odboru grafológie a ak áno, aby predložila

originály listín s vlastnoručným podpisom odporcu. Sťažovateľka podaním doručeným 26. mája 2006 ospravedlnila neúčast' na pojednávaní z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti jej štatutárnych zástupcov a požiadala o odročenie pojednávania na neurčito za účelom preverenia tvrdení odporcu a oznámenia výsledku trestného stíhania, ktoré s touto vecou súvisí. Zároveň požiadala, aby okresný súd zatiaľ nenariad'oval znalecké dokazovanie. Okresný súd pojednávanie odročil na neurčito z dôvodu neprítomnosti účastníkov a tiež preto, že neboli doručené originály vyžiadaných listín. Výzvou z 13. decembra 2006 okresný súd žiadal sťažovateľku pod hrozbou poriadkovej pokuty, aby predložila originály dokladov a 14. decembra 2006 požiadal Úrad justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru M. o zapožičanie súvisiaceho vyšetrovacieho spisu. Dňa 18. júna 2007 okresný súd nariadil pojednávanie na 17. september 2007.

II.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov (II. ÚS 61/98), pričom tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (II. ÚS 219/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (I. ÚS 70/98, III. ÚS 111/02,

IV. ÚS 221/04) zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania okresného súdu je žaloba o zaplatenie peňažnej sumy z dôvodu porušenia zmluvy o úvere. Ústavný súd konštatoval, že návrhy tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a preto ich z právneho hľadiska nemožno považovať za zložité a podľa názoru ústavného súdu nie je namietané konanie zložité ani po stránke skutkovej.

2. Ďalším kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietahov v konaní sp. zn. 27 C 42/03, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky súdneho konania. Sťažovateľka sa dosiaľ nezúčastnila ani jedného pojednávania, vopred sa však ospravedlnila, a sama žiadala odročiť pojednávanie nariadené na 31. máj 2006 s tým, aby vo veci nebolo zatiaľ nariadované znalecké dokazovanie. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľka svojím správaním prispela k celkovej dĺžke konania, ktorú namieta.

3. Tretím kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným prietahom v označenom súdnom konaní, bol postup okresného súdu.

Ústavný súd zistil, že doterajší postup okresného súdu je poznačený prevažne jeho nečinnosťou, a to od začiatku konania. Prvé pojednávanie vo veci bolo nariadené (21. apríla 2005) až 26 mesiacov po tom, ako sťažovateľka oznámila, že trvá na podanom návrhu (18. februára 2003) a nasledujúce pojednávanie o ďalších takmer 12 mesiacov, keď okresný súd medzitým len zisťoval, či a kedy sa odporca nachádzal vo väzbe, resp. výkone trestu odňatia slobody. Vzhľadom na žiadosť sťažovateľky z 26. mája 2006, aby zatiaľ nebolo nariadované znalecké dokazovanie, ako aj vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka nepredložila originály dokladov potrebných na podanie znaleckého posudku z odboru grafológie, ústavný súd nehodnotí obdobie od 31. mája 2006 do decembra 2006 ako zbytočný prietah zapríčinený postupom okresného súdu. Toto konštatovanie však neplatí

pre nasledujúce obdobie nečinnosti okresného súdu do 18. júna 2007 (určenie ďalšieho termínu pojednávania).

Vzhľadom na to, že doterajšia dĺžka konania nebola ovplyvnená zložitou veci, ale prevažne nečinnosťou okresného súdu, ústavný súd rozhodol, že okresný súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Cb 42/03 porušil základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadostučinenia.

Pretože namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Cb 42/03 v ďalšom období konal bez zbytočných prietahov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľka žiadala, aby jej bolo priznané finančné zadostučinenie v sume 10 000 Sk z dôvodu právnej neistoty zapríčinennej postupom okresného súdu. Pri rozhodovaní o jeho priznaní ústavný súd zohľadnil predovšetkým doterajšiu dĺžku konania, obdobia poznačené zbytočnými prietahmi, zohľadnil aj čiastočný podiel sťažovateľky na doterajšej dĺžke konania a dospel k záveru, že v danom prípade rozhodnutím o porušení základného

práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bola poskytnutá dostatočná ochrana jej základným právam a finančné zadostučinenie jej nepriznal.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátom JUDr. M. M. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd ich priznal sťažovateľke v sume uplatnenej v sťažnosti, t. j. 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) spolu za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2007 po 2 970 Sk a k tomu dvakrát režijný paušál po 178 Sk podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) podľa výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. septembra 2007